

קריאות ושריקות- ראיון עם המשוררת חמוטל בר יוסף

הקדמה או קריאות-

חמוטל, ראשית אפתח את הראיון בגילוי סוד לקהל הקוראים. לאחרונה ביקרתי בכמה מופעי שירה שהתארגנו סביב שירתך. מעל במות קטנות המכנסות קהל מצומצם ואינטימי כדוגמת "תמול שלשום" ומעל במות המכנסות קהל עצום במימדי משוררים, כדוגמת "בית אריאלה". עמדו משוררים וסופרים וקראו משירתך. בזכות המראות שחזיתי הגעתי למסקנה שיש במשוררות מהו סוחרך. יש במשוררות מעין קריאה להתקהלות, קריאה לקריאה. אנשים התכנסו והקשיבו לשירה.

מאת: שושנה יוג 17/8/2005

כריכת הספר: "קריאות ושריקות"

אלגר
בואו לראות
בגלגל ולשמוע רגוע

אנשים התכנסו והקשיבו לשירה. מי שלא קרא בפעם הראשונה ביקש לקרוא בפעם אחרת את אחד משירי המשוררת. הייתי בין הקהל לפחות שלוש פעמים, וכמעט אף עמדנו אני והמלווה שלי, בפני ציפיה שבפעם הבאה נגיע עד לקיסריה. צפינו עתיד מבטיח לשירה- כזאת תהילה שתהא חובקת תיאטרון רומי שלם! חמוטל, זאת היית את שהטבת בשרביט ניצוח נוצתי דמיוני לערסל לשעה קלה את הקהל שבא להקשיב לך. ואת הענקת את מלוא הבמה לאורחים. לאורחים בקהל, ולאורחים שעמדו על הבמה והקראו משירתך. וכל זאת אני מספרת רק למען הקורא האנונימי, הקורא שאינו מוצא זמן בהמולה לקרוא מעט שירה. לקורא שאין לו זמן להקשיב קצת לקול השירה. כן, יש מקומות כאלה בהם ניתן להקשיב לקול החליל ויש איזה מן רוגע ושלווה באוויר. רוגע המלווה אותך הרבה זמן מתום האירוע. הראייה היא כאן, עתה. העדות - בשורות אלה.

שוש יקרה, אני מאד מודה לך על הדברים החמים האלה. אני חושבת שהגיע הזמן להחזיר לשירה את כוח התרפויטי האישי והציבורי, כלומר, כוחה לרפא ולנחם את הפרט ואת החברה.

שריקות

לא באתי לכתוב עלייך כמשוררת. אף שאני מוצאת שבימים אלה את מכוונת עצמך כמשוררת וטובעת ואולי תובעת חותמך כפי שראוי שיהא בתרבות העברית. באתי היום לכתוב על ספר המאמרים קריאות ושריקות בהוצאת כרמל. אני הופכת בספר כבר שבועיים, ובעצם יכולתי להמשיך לעיין בו. הספר המוגדר כספרך האישי ביותר. מי שמציץ בין דפי הספר מוצא בו מאמרים שנכתבו במשך כמעט עשרים שנה. הקבצים שהתקבצו כאן נכתבו על פני כמה יבשות, על פני כמה מסעות שליוו אותך, המחברת, במהלך עבודתך כחוקרת.

חמוטל, מדוע בחרת לכנס את הספר באופן שאין בו חלוקה לפרקים או אין תתי נושאים פרט למפתח שמות?

חשבתי בתחילה לחלק את הספר למדור העוסק בתרבות בכלל ולמדור העוסק בענייני ספרות, אבל ראיתי שקשה לי מאד לעשות חלוקה כזאת, כי הדברים נכנסים האחד בתוך השני. בסך הכול אני רואה את הספרות העברית כחלק בלתי נפרד מהתרבות היהודית החדשה שהתחילה להיווצר בגולה וממשיכה

שמאוד נחוצה מנהיגות רוחנית לישראל החילונית, מנהיגות שתשקיע בבירור המושג "יהדות" כפי שחילוניים יכולים לקבל אותה בברכה ותפעל לעיצוב חיים יהודיים ישראלים חדשים, כפי שזה נעשה לפני קום המדינה. למשל: איך יחגוג ישראלי חילוני את יום כיפור? יש קצת פעילות בכיוון זה, אבל היא לא מספיקה.

גם את התרבות הנוצרת כאן את בוחנת מתוך רצון לדעת את שורשי היניקה שלה. האם התרבות היא יותר יהודית או יותר ישראלית? את גם מבררת לעצמך האם כתיבה חילונית בהכרח מנותקת מן המקורות? נסי להחכים אותנו בתובנות העיקריות שגיבשת מתוך בחינת התרבות הישראלית הנוצרת כאן בשנים האחרונות.

בהמשך לתשובה לשאלה הקודמת - אני מנסה להראות שהספרות העברית במאה השנים האחרונות, כולל הספרות הישראלית, כמובן, לא ניתקה את עצמה מן היהדות כלל וכלל. החוויה היהודית, המצב היהודי ממשיך להעסיק אותה ללא הרף. יש בה גם הרבה מאד יצירות בעלות אופי מיסטי, ומבחינה זו היא הורש החוקי של מסורת המיסטיקה היהודית, החל מהספרות התלמודית ושירת ההיכלות, דרך השירה המיסטית של משוררי ימי הביניים ומקובלי צפת, שירת הזוהר והפרוזה השירית של ר' נחמן מברסלב. המיסטיקה היהודית, שנלמדת כיום בכל מסגרת של הוראת מדעי היהדות, היא בחלקה הניכר ספרות לכל דבר, ולכן יצירות של ברדיצ'בסקי, פיארברג, ביאליק, אברהם בן-יצחק, עגנון, אלתרמן, פנחס שדה, אמיג גלבווע, זלדה, רבקה מרים ומשוררים עכשוויים רבים הן המשך של היצירה הספרותית המיסטית היהודית. חבל מאד שלא מלמדים ספרות עברית חדשה מנקודת מבט זו לסטודנטים בארץ ובחו"ל המגיעים למוסדות אקדמיים ולמכונים תיאולוגיים כדי להכיר את היהדות.

כל ספר שיוצא לאור מבקשים שיצא לדרך, ויזכה ויגדל למעשים טובים אף מתפללים לחגוג לספר בר מצווה. מתפללים שהספר יהיה שקוע בתודעה ולא ייעלם מן המדפים. אני מרשה לעצמי, כמובן בשל ההזמנה שלך בהקדמת הספר ובחופך על הכריכה להיכנס לתוך דלת אמותיך. מהי התפילה הקטנה שלך, חמוטל? את מוזמנת לחשוב אף על משהו יצירתי...הכל פתוח...

הייתי רוצה שהספר יגיע לקוראים רבים ככל האפשר, ושהוא יפעל על מחשבתם ועל מעשיהם.

קריאות ושריקות- ראיון עם המשוררת חמוטל בר יוסף

הקדמה או קריאות-

17.8.05

א/ר

באתר האינטרנט
של האיגוד

כריכת הספר: "קריאות ושריקות"

חמוטל, ראשית אפתח את הראיון בגילוי סוד לקהל הקוראים. לאחרונה ביקרתי בכמה מופעי שירה שהתארגנו סביב שירתך. מעל במות קטנות המכנסות קהל מצומצם ואינטימי כדוגמת "תמול שלשום" ומעל במות המכנסות קהל עצום במימדי משוררים, כדוגמת "בית אריאלה". עמדו משוררים וסופרים וקראו משירתך. בזכות המראות שחזיתי הגעתי למסקנה שיש במשוררות משהו סוחף. יש במשוררות מעין קריאה להתקהלות, קריאה לקריאה. אנשים התכנסו והקשיבו לשירה.

מאת: שושנה יוג 17/8/2005

אנשים התכנסו והקשיבו לשירה. מי שלא קרא בפעם הראשונה ביקש לקרוא בפעם אחרת את אחד משירי המשוררת. הייתי בין הקהל לפחות שלוש פעמים, וכמעט אף עמדנו אני והמלווה שלי, בפני ציפייה שבפעם הבאה נגיע עד לקיסריה. צפינו עתיד מבטיח לשירה- כזאת תהילה שתהא חובקת תיאטרון רומי שלם! חמוטל, זאת היית את שהטבת בשרביט ניצוח נוצתי דמיוני לערסל לשעה קלה את הקהל שבא להקשיב לך. ואת הענקת את מלוא הבמה לאורחים. לאורחים בקהל, ולאורחים שעמדו על הבמה והקריאו משירתך. וכל זאת אני מספרת רק למען הקורא האנונימי, הקורא שאינו מוצא זמן בהמולה לקרוא מעט שירה. לקורא שאין לו זמן להקשיב קצת לקול השירה. כן, יש מקומות כאלה בהם ניתן להקשיב לקול החליל ויש איזה מן רוגע ושלווה באוויר. רוגע המלווה אותך הרבה זמן מתום האירוע. הראייה היא כאן, עתה. העדות - בשורות אלה.

שוש יקרה, אני מאד מודה לך על הדברים החמים האלה. אני חושבת שהגיע הזמן להחזיר לשירה את כוח התרפויטי האישי והציבורי, כלומר, כוחה לרפא ולנחם את הפרט ואת החברה.

שריקות

לא באתי לכתוב עלייך כמשוררת. אף שאני מוצאת שבימים אלה את מכוונת עצמך כמשוררת וטובעת ואולי תובעת חותמך כפי שראוי שיהא בתרבות העברית. באתי היום לכתוב על ספר המאמרים קריאות ושריקות בהוצאת כרמל. אני הופכת בספר כבר שבועיים, ובעצם יכולתי להמשיך לעיין בו. הספר המוגדר כספר האישי ביותר. מי שמציץ בין דפי הספר מוצא בו מאמרים שנכתבו במשך כמעט עשרים שנה. הקבצים שהתקבצו כאן נכתבו על פני כמה יבשות, על פני כמה מסעות שליוו אותך, המחברת, במהלך עבודתך כחוקרת.

חמוטל, מדוע בחרת לכנס את הספר באופן שאין בו חלוקה לפרקים או אין תתי נושאים פרט למפתח שמות?

חשבת בתחילה לחלק את הספר למדור העוסק בתרבות בכלל ולמדור העוסק בענייני ספרות, אבל ראיתי שקשה לי מאד לעשות חלוקה כזאת, כי הדברים נכנסים האחד בתוך השני. בסך הכול אני רואה את הספרות העברית כחלק בלתי נפרד מהתרבות היהודית החדשה שהתחילה להיווצר בגולה וממשיכה

